

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindellicorum, Anno MDCCXIII.

§. 4. Iidem non possunt sufficienter probare genuinum sensum Scripturæ
S.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

30. Opponitur 2. Si vulgata, quæ hodie existit, authentica est declarata à Concilio Trid. tunc declaravit pro authentica editionem non existentem, quia tam Sixtina quam Clementina editio primum post Tridentinum facta est: at qui hoc est absurdum, & est baptizare infantem in utero matris: ergo. R. Concil. Trid. illam editionem declaravit esse authenticam, quæ jam olim *Verus & Vulgata* dicebatur, & *longo sæculorum usu probata*, adeoque juxta sensum Ecclesie mediante vivo fidei verbo per Traditiones Apostolicas jugiter propagato. Approbavit igitur editionem existentem, quæ à Sixto V. & Clemente VIII. de novo postmodum edita est, nihil in ea quoad substantiam mutantibus, sed errores accidentales, quos vel preli vel describentium vitio, vel alia infirmitate humana irrepsisse deprehenderunt, corrigentibus.

31. Quæres, an & quibus apud Catholicos prohibita sit lectio S. Scripturæ? R. 1. Lectio Bibliorum ab Hereticis editorum omnibus est prohibita tum propter periculum manifestum pervertionis, tum in detestationem Auctorum.

R. 2. Lectio Bibliorum Catholicorum in aliqua lingua Sacra, & non vulgari, editorum nemini est prohibita; quia qui callent has linguas, consentur habere tantam peritiam, ut ipsis lectio Scripturæ non sit noxia propter occurrentes in ea intelligenda difficultates. R. 3. Lectio Bibliorum Catholicorum in lingua vulgari aliquibus, non omnibus, est prohibita, ijs scilicet, qui *plus damni quam utilitatis* ex hac lectione capere possent ob imprudentiam vel temeritatem suam: an autem periculum sit, judicare penes Episcopum est. R. 4. Hodie in Germania & alijs regionibus Septentrionalibus permessa est omnibus, etiam laicis & illiteratis, lectio Bibliorum Catholicorum in lingua vulgari, quia vel index librorum prohibitorum, quoad lectionem Scripturæ in lingua vulgari, in Germania nunquam usu receptus est, vel quia Romanus Pontifex, sciens praxim & morem legendi Biblia vernacula in his terris, dissimulat & sic tacite consentit: quæ posterior ratio magis placet P. Adamo Burghaber Nobili *Controversista*.

S. IV.

lidem in suis principijs non possunt sufficienter probare genuinum sensum Scripturæ S.

32. Sciendum 1. nequaquam satis esse ad aliquid probandum ex Scriptura S. si infallibiliter coniter, an & quanam Scriptura sit sacra & incorrupta, sed vel maxime requiri, ut etiam infallibiliter

constet de genuino sensu & interpretatione legitima Scripturæ. *Non puremus*, ait S. Hieron. in c. 1. ep. Gal. *in verbis Scripturarum esse Evangelium, sed in sensu &c. interpretatione enim*

perversa de Evangelio Christi fit hominis Evangelium, aut, quod pejus est, diaboli. Si nimirum homo perverse interpretatur Scripturam, fit verbum hominis; si diabolus, fit verbum diaboli. Sic ista verba, *Pater major me est.* Jo. 14. prout intellecta ab Ario, sunt verba hominis hæretici, non DEI; & illa verba, *Angelis suis DEUS mandavit de te: & in manibus tollent te.* Pl. 70. in sensu, quem allegavit diabolus Mat. 4. volens, ut Christus se ageret præcipitem, fuerunt verba diaboli, non DEI. Unde si quis velit esse liberalis erga Sectarios, & gratis dare Existentiam, Canonem, Versionem legitimam, & Puritatem Scripturæ actextus illius, quem pro se adducunt, adeoque omnem ipsorum partum non statim præfocare in utero, uti posset; petat ab ipsis, unde infallibiliter certi sint, se ritè intelligere Scripturam, & sensum textus certo esse eundem, quem ipsi adstruunt? si enim hoc non possunt infallibiliter docere (ut in suis principijs in æternum nunquam poterunt) in casum laborant, frustra sunt, & nunquam elicere possunt actum fidei Divinæ, qui ex merito motivi infallibiliter cogniti debet esse certissimus ex prudenti imperio voluntatis, omnem formidinem de opposito voluntariam excludentis.

33. Sc. 2. Sensum Scripturæ alium dici Verum, Accommodatitium alterum: *Verus est, quem DEUS in Scripturis loquens intendit: Accommodatitius, quem homines præter DEI mentem ad res aliquo modo similes accommodant, v. g. quod Eccli. 44. v. 17. dici-*

tur de Noë, nimirum, inventus est justus, id Ecclesia in Breviario accommodat omnibus Sanctis Confessoribus. Dixi præter, non contra, DEI mentem; si enim esset contra mentem DEI, sensus omnino esset falsus & erroneus: si verò est præter tantum, sensus manet verus, licet non sit ille, quem Spiritus S. directè & primariò intendit: sic à Patribus, Concionatoribus, & Interpretibus plurima accipiuntur in sensu accommodatitio ad informandos mores, v. g. quæ dicuntur in Canticis, in libris Regum, in Evangelio &c. accommodant ad animam hominis vel sanctam, vel peccatricem, vel penitentem &c.

34. Sc. 3. Sensum verum Scripturæ dividi in Litteralem & Mysticum. *Litteralis, qui etiam Historicus dicitur, est, quem verba immediatè significant ex intentione Spiritus S. sive de in verba sunt propria sive metaphorica. Mysticus, qui etiam Spiritualis appellatur, est, qui aliò refertur quàm ad id, quod verba immediatè significant: sic, quæ ad litteram dicuntur de egressu Judæorum ex Ægypto, de transitu maris rubri, de Manna, de aqua, quæ fluxit ex petra &c. Mysticè seu Spiritualiter referuntur ad Christianos, ad bona, quæ reperiuntur in Ecclesia Christi &c. Utrumque sensum, Litteralem & Mysticum, clarè docuit S. Paulus, dum Gal. 4. dixit: *Abraham duos habuit filios, unum de ancilla, alterum de libera, in sensum Litteralem! postea pergit: quæ sunt per allegoriam dicta: hæc enim sunt duo Testamenta, Vetus & Novum; Servile & Liberum, en-**

sensum mysticum! Præter alia etiam hoc discrimen inter hos duos sensus reperitur, quod sensus Litteralis datur in omni prorsus sententia, quin subinde plures sensus Litterales in eadem sententia: sensus verò Mysticus non inveniatur in omni prorsus sententia; quem enim sensum præter Litteralem erues ex illo Decalogi præcepto: *Diliges Dominum Deum tuum?* Porro sensus Mysticus subdividitur in Allegoricum, Anagogicum, & Tropologicum, qui respondent tribus Virtutibus Theologicis, Fidei, Spei & Charitati; nam *Allogoricus* est, quando Verba Scripturæ mediante sensu Litterali referuntur ad res *cedendas*, seu dogmata fidei: *Anagogicus*, quando referuntur ad res *sperandas*, præcipuè Cælestem gloriam: *Tropologicus*, qui etiam *Moralis* appellatur, quando referuntur ad res *agendas*, seu mores ritè formandos, quod ad Charitatem spectat.

35. Sc. 4. Sensum Litteralem, præsertim quando inquiruntur dogmata fidei, præcipuè inquirendum & attendendum esse: quamquam subinde etiam sensum Mysticum indagare & attendere deceat, quin & oporteat, non tantum ad informandos mores, sed etiam ad stabilienda fidei dogmata, scilicet tunc, quando vel ex Scriptura ipsa, vel ex Patrum & Ecclesiæ testimonio constat, sensum talem mysticum circa aliquod mysterium esse à Spiritu S. intentum. Imò ipsi Sectarij, licet alias semper clamitent, allegorias non parere firmas probationes, & Theologiam mysticam non esse argumentativam, sui immemores perpetuis ac ineptissime ad-

ductis allegorijs, ex Daniele & Apocalypsi petitis, probare nituntur, Romanum Pontificem esse Antichristum.

36. Sc. 5. Scripturam non solum propter fecunditatem suam pati varios sensus in plerisque textibus, sed etiam in *oppositos* sensus trahi solere, prout affectus vel Sectæ alicujus studium voluntatem inclinaverit, etiam circa primaria fidei Christianæ dogmata, ad salutem valde necessaria. Pro exemplo sint illa verba Mat. 26. quibus conficitur Sacramentum Evcharistiæ: *hoc est Corpus meum*, quæ licet in speciem sint admodum clara, & clariora, quam plerique alij textus Scripturæ; nihilominus illa alio modo accipiunt Lutherani, alio Calvinistæ cum Zwingliani; his enim ista verba ita significant: *hic panis significat corpus meum*: Illis verò: *in & cum hoc pane erit corpus meum*, scilicet in sumptione actuali. Quamquam Lutherani inter se non conveniant, sed jam pridem aliqui ultra ducentas dictorum verborum varias interpretationes excogitarint ad evitandam Transsubstantiationem. Catholici econtra accipiunt verba, prout jacent, in sensu proprio, & docent, Corpus Christi verè & realiter esse præsens sub speciebus panis, quamprimum hæc verba à Sacerdote legitime pronuntiantur. Tres istæ interpretationes adeò inter se pugnant, ut omnes à Spiritu S. esse manifestè repugnet. Quæstio igitur est, quinam habeant genuinum sensum horum verborum! item unde infallibiliter probare possint, se potius, quam alios, accipere hæc verba juxta mentem Christi?

sti? nisi enim *infallibiliter* constet de genuino sensu, nulla fides Divina, & ex motivo suo certissima ac firmissima, circa Mysterium Eucharistiæ elici potest, cujus tamen fides juxta Adversarios etiam vel maximè necessaria est ad salutem.

37. Sc. 6. Lutheranos, Calvinistas &c. ne debeant agnoscere Romanum Pontificem & Ecclesiæ interpretationem, cujus jugum rebelli spiritui excusserunt, duo manifesta absurda & falsa admittente. 1. Solam Scripturam esse adequatam normam omnium credendorum, atque judicem omnium controversiarum fidei, etiam quando lis est de ipsius Scripturæ sensu. 2. Eam esse claram & perspicuam, saltem ijs, qui sunt pii & fideles, ac attentè, devotè, & sine pravis affectibus eam legunt, item in ijs saltem rebus, quæ sunt ad salutem necessaria creditu; si tamen circa hujusmodi etiam dogmata alicubi fortè obscura sit, alibi scilicet ipsam rursus clarissimè explicare. Ita Protoparentis sui Lutheri universale nimis pronuntiatum, asserentis, *nul- lam Scripturam partem volo obscuram dici*, limitant Brentius & Jo. Gerardus Lutherani, Molinæus & Amelins Calvinista; clarè enim viderunt, in Scriptura plurimos occurrere textus obscuros, & intellectu difficiles, præsertim in Prophetis v. g. Ezech. de visione 4. animalium, Daniel. de 7. hebdomadibus, Isa. &c. Item in Psalmis, Apocalypsi, Epistolis S. Pauli &c. quis enim clarum & intellectu facilem dicat hunc textum S. Pauli 1. Cor. 15. v. 29. *quid faciunt, qui baptizantur pro mortuis, si mortui omnino non resur-*

gunt? ut quid baptizantur pro illis? An unus potest baptizari pro altero, & quidem pro mortuo? an baptismus aliquis est salutaris Defunctis? Nonne subinde textus ipsi videntur inter se pugnare, v. g. dum David Ps. 1. v. 5. dicit: *non resurgent impij in Judicio.* & Paulus loc. cit. v. 51. *omnes quidem resurgetur, sed non omnes immutabimur?* Nunquid ipsa Scriptura, nimirum Ep. 2. S. Petri c. ult. v. 16. apertè fatetur, aliquam Scripturæ partem esse intellectu difficilem, dum de Epistolis S. Pauli, quibus tamen plurimum tribuunt Adversarij, sic ait: *in quibus sunt quedam difficulta intellectu, quæ indoliti & instabiles depravant, sicut & ceteras Scripturas, ad suam ipsorum perditionem?* Certum igitur & innegabile est, Scripturam in aliquibus saltem locis obscuram & intellectu difficilem esse. Jam contra limitationes Adversariorum

Dico 1. Scriptura neque pijs, fidelibus, prædestinatis, reverenter, attentè, & sine pravo affectu legentibus clara ubique & perspicua est. Prob. 1. S. David, Apostoli, SS. Patres, Hieron. August. &c. utique fuerunt homines pii, fideles, prædestinati, attentè, devotè, & sine pravo affectu Scripturam tractantes; atqui etiam isti experti sunt difficultatem in intelligendis Scripturis, consequenter ipsis non ubique Scriptura fuit clara & perspicua: ergo. m. P. David saepe petijt lumen à DEO, ut intelligeret Scripturas, dicens Psal. 118. *revela oculo meo, & considerabo mirabilia de Lege tua. Da mihi intellectum, ut discam mandata tua.*

INA. Apostolis teste D. Luca c. 24. v. 45. *Christus aperuit sensum: ut intelligerent Scripturas.* SS. Patres summo cum labore conati sunt assequi Scripturæ arcana, & in suis commentarijs populo explicare, atque S. Augustinus in super ep. 119. c. 21. falsus est, se in Scripturis longè plura nescire, quàm sciat. Et quæso, cur Sæctarij tot scripserunt commentarios in S. Scripturam, si hæc omnibus pijs, fidelibus, ritè legentibus &c. per se clara & perspicua sit? illi enim, qui tales non sunt, nunquam intelligent, nec ipsis proderit legere Scripturam; ad legendos autem commentarios, verba hominum, quis adstringet? multò magis in Adversariorum principijs quis obligabit ad credendum his interpretationibus? Prob. 2. Incertum est, quinam ex ijs, qui Scripturam legunt & diversimode interpretantur, sint veri fideles, prædestinati, quinam sint magis probi, docti, magis reverenter & attentè legentes &c. ergo etiam incertum est, quinam ritè intelligant: ergo cum plures dicunt, sibi Scripturam esse claram, v.g. Lutheram, & Calvinistæ; licet eam diversimode intelligant, imprimis saltem dicunt, quia Scriptura non potest clarè opposita docere, deinde singuli reliquos omnes sine sufficiente ratione damnant impietatis, imperitiæ, negligentia, infidelitatis, imò & (quod prorsus stultum est, & temerarium) reprobationis, cum reprobatio penitus lateat.

59. Dico 2. Neque in ijs omnibus, quæ sunt necessaria ad salutem, clara est Scriptura pijs, & devotè &c. legentibus. Prob. 1. Prorsus incertum, & in Scri-

R. P. Fichler Theol. Polemica.

ptura nullibi clarè expressum est, quinam determinatè scitu & factu necessaria sint ad salutem; assignent Adversarij ea, & locum Scripturæ, si sciatur ergo nec in rebus necessarijs ad salutem clara est, cum clarum non sit, quinam sint illæ res necessariae. Prob. 2. adducendo ex plurimis duo tantum exempla, unum ad fidem, alterum ad mores pertinens. Utrique tanquam articulum necessariò credendum confitentur, Spiritum S. esse verum DEUM, tertiam in Trinitate Personam, à Patre Filioque procedentem; item parvulos rectè, utiliter, & (juxta multos) necessariò baptizari, quamvis Evcharistia non necessariò ipsis danda sit. Haud dubiè. Jam probent hæc ex claris Scripturæ verbis; ubi legunt, Spiritum S. esse verum DEUM, & Personam realiter distinctam à Patre & Filio, atque ab utroque procedere? Certè SS. Patres, qui utriusque fuerunt probi, & diligenter scrutati sunt Scripturas, ex his non potuerunt convincere erroris Macedonianos & Græcos, sed ex Verbo DEI non Scripto & auctoritate Ecclesiæ. Rursus probent contra Anabaptistas claro textu, parvulos esse baptizandos, non verò præbendam ipsis Evcharistiam, cum Scriptura eodem modo videatur loqui de Baptismo & Evcharistia, dicens: *nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. non potest introire in Regnum DEI.* Jo. 3. v. 5. Et: *nisi manducaveritis carnem filij hominis, & biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* Jo. 6. v. 54. Imò Scriptura insinuare videtur, parvulos non esse baptizandos, dum ante baptismum requirit fidem actualem,

cujus infantes non sunt capaces; dicit enim: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit*; infantes autem credere nequeunt.

40. Dico 3. Neque se ipsam clarè explicat alibi Scriptura, si alicubi loquitur obscurè circa res ad salutem necessarias. Prob. 1. In nullo loco clarè explicat, Spiritum S. esse Personam Divinam realiter à Patre & Filio distinctam, & ab utroque procedentem, parvulos bene utiliter & necessariò baptizari, & alia complura, quæ etiã juxta Adversarios sunt necessariò vel credenda vel facienda. Imò subinde textus aliquis, qui videtur esse satis clarus per se, accedente alio fit obscurior & difficilior: sic iste textus: *ego & Pater unum sumus*, multùm obscuratur per alium textum, quo idem Christus dicit: *Pater major me est*. Prob. 2. Ut unus textus explicetur per alterum, debet priùs constare certò clarè & infallibiliter, quisnam ex duobus sit clarior, & uter explicandus per alterum, an textus A. per textum B. vel vicissim textus B. per textum A. Sed de his ex Scriptura certò clarè & infallibiliter non constat, v. g. an iste textus, *Pater major me est*, explicandus sit per alterum, *ego & Pater unum sumus*. Item quisnam ex his duobus textibus: *arbitramur hominem justificari per fidem sine operibus*. Rom. 3. v. 28. Et: *Factores Legis justificabuntur*. Rom. 2. v. 13. explicandus est per alterum, vel potiùs ad alterum?
41. Dico 4. Lutherani, Calvinistæ, Zwingliani, & ceteri Apostatae omnes non possunt in suis principijs sufficien-

ter probare genuinum sensum Scripturæ S. seu quòd habeant verum sensum Scripturæ S. demonstratur 1. si possent, id possent vel ex Scriptura ipsa, vel ex Spiritù interno, & conscientia propria sensu ex neutro capite possunt: ergo. M. est Adversariorum, qui contendunt, vel solam Scripturam (seu DEUM præcisè in Scriptura loquentem) vel unã cum Spiritu interno, seu conscientia propria sensu, esse judicem controversiarum, unicam credendorum normam, & optimam interpretem sensus Scripturæ. m. quoad primum membrum probatur evidenter 1. Scriptura in multis locis, etiã circa res ad salutem necessarias, est obscura: ergo ex ipsa sola non potest sufficienter probari genuinus Scripturæ sensus. Etiam si centies interrogaveris Scripturam, semper eadem tibi verba obscura & ambigua interpretationis dabit, neque clarè suum tibi sensum aperiet, neque infallibiliter certum reddet. Dicite, quaeso, unde certi sitis, quòd hæc verba Christi, Evcharistiam instituentis, *accipite & comedite; bibite ex hoc omnes*. Mat. 26. contineant præceptum: nullum verò præceptum contineant ista Jo. 13. *Et vos debetis alter alterius lavare pedes?* cum tamen verbum *debetis* ex sua institutione longè expressiùs significet præceptum, quam verba *comedite, bibite*, quæ ex se abstrahunt, an sint invitantis, vel rogantis, vel suadentis, vel præcipientis. Ex Scriptura itaque sola non potest certò cognosci, an non necessarium sit lavare pedes antè Evcharistia sumptionem &c. Prob. 2. Ineptum & in nulla Republica usitatum est

Legum

Legum Codicem constituere Judicem, præsertim quando lis est de ipso Codice ritè intelligendo: sed in Republica Ecclesiastica Scriptura S. est legum Divinarum & fidei Dogmatum Codex: ergo non potest simul constitui Judex, præsertim quando lis est de ipso sensu Scripturæ, Legum, & Dogmatum Divinorum.

Alterum membrum, quod nempe nec Spiritus internus unà cum Scriptura sufficiens sit ad infallibiliter cognoscendum genuinum Scripturæ sensum, pariter probatur evidenter 1. Spiritus internus Adversariorum est spiritus privatus, seu privatorum hominum: atqui omnis spiritus privatus, seu privatum judicium, potest falli & fallere; præsertim cum ipsi dicant, etiam spiritum publicum seu judicium totius Ecclesiæ posse errare: ergo. 2. Spiritus internus privatorum hominum non est Divinus, cum id ex nullo capite infallibiliter probari possit, imò oppositum constet, quia diversis dicat diversa & contradictoria: ergo est humanus: atqui omnis spiritus humanus, sicut omnis homo, est mendax, fallibilis, & errori obnoxius, ut ipsi semper clamitant: ergo. 3. æquè incertum ac dubium est, an ille spiritus & testimonium internum sit à DEO interiùs docente, quàm incertum ac dubium est, an hic vel ille sit sensus Scripturæ à DEO intentus: ergo existo interno spiritu nihil certi potest innotescere. 4. Iste spiritus internus non est aptus ad componendam controversiam de sensu Scripturæ: ergo non potest esse legitimus judex. A. P. qui

R. P. Pichler Theol. Polemica.

libet ex Partibus litigantibus æquali jure dicere potest, se experiri in se testimonium Spiritus S. sicut v. g. Lutherani dicunt, Spiritum S. interiùs sibi dicere, quòd per verba ista, *hoc est Corpus meum*, significetur realis præsentia Corporis Christi unà cum pane in Eucharistia, ita Calvinistæ & Zwingliani possunt dicere, Spiritum S. interiùs sibi dicere, quòd non significetur realis præsentia, sed solum figurata, & in signo. Catholici verò possunt dicere eodem jure, Spiritum S. interiùs sibi dicere, quòd significetur realis præsentia sine panis substantia &c. Quomodo igitur Lutherani, vel Calvinistæ, convincant suos Adversarios aliter sentientes? Si dicant, se inde convincere, quia ipsi sunt verè fideles, quos Spiritus S. docet; cur idem non possunt dicere cæteri? deinde redit quæstio, unde probent, se esse verè fideles? quippe nemo verè fidelis est, nisi qui ritè intelligit Scripturam: de hoc autem est quæstio: ergo dicendo, se esse verè fideles, dant pro responsione, quod vel maximè est in quæstione. Si dicant, se inde convincere cæteros, quia ipsi sunt prædestinati, non autem cæteri, tunc asserunt aliquid pro argumento, quod in hac vita est profus absconditum, & quod cæteri omnes æquali jure possunt dicere, asserendo, se interiùs experiri Spiritum S. sibi revelantem, quòd sint prædestinati. Si replicent, se diligenter priùs orasse DEUM, qui non est tam crudelis, ut neget *Spiritum bonum petentibus se*, item se attentè & nullò judicìo fascinatos &c. legisse Scripturam: sed quomodo probant hoc?

O 2

hoc? an non id ipsum possunt dicere omnes reliqui? Adde, quod spiritus internus non possit percipi ab utraque Parte litigante, sed tantum ab una, quae illum experitur; & quod nulla prorsus polleat auctoritate in Partes litigantes, cum privatus in privatum non habeat potestatem: quomodo ergo poterit esse iudex legitimus de sensu Scripturae? Prob. denique 5. In nulla Republica Civili rite constituta unquam permittitur privatis hominibus interpretatio legum humanarum & compositio litium: ergo multo minus in Republica Ecclesiastica debet permitti iudicio privatorum hominum interpretatio legum Divinarum, & compositio controversiarum, quae de ijs oriuntur. Quislo quid fieret, si furibus daretur potestas interpretandi leges Caesareas? Certè simplex foret, qui non benigna interpretatione collum suum eximeret laqueo.

42. Demonstratur 2. à posteriori. Adversarij jam saepius aperte errarunt in intelligendis Scripturis: ergo possunt adhuc errare: ergo nunquam sunt infallibiliter certi de genuino scripturarum sensu. A. P. ab inductione: Lutherus to. 2. Jen. f. 440. dicit, sensum horum verborum, *fac hoc, esse, crede hoc*, & to. 43. Witt. f. 143. in Pl. 5. hanc interpretandi regulam ponit: *ubi Scriptura mandat, ut fiant bona opera, sic intelligas, quod prohibeat, ne facias opera bona, cum non sit in tua potestate opera bona facere.* Calvinus, uti & Adversarij passim, etiam ex Lutheranis, dicunt, illa verba Christi Mat. 19. v. 17. *Si vis ad vitam*

ingredi, serva mandata, non seriò, sed ironicè esse dicta, adeoque in opposito sensu intelligenda. Taceo alias manifestè ineptas & falsas interpretationes, cum ex his jam satis pateat, quòd meritò suspecte sint Novatorum glossae, & nullatenus infallibilem certitudinem de genuino Scripturae sensu pariunt, aut parere possunt.

Confirmatur. Notum ubique & certum est, quod Zwinglius, inter primos Lutheri Sectatores non ultimus, mox autem ex discipulo novus Magister, in multis Lutherò contrarius, de se ipso narrat in libello, quem inscripsit, *substitutum de Eucharistia*. Cum enim in sua opinione circa Eucharistiam ad Sacramentarios accederet, & à Scriba quodam Tigurensi adhuc Catholico multum & moleste impugnetur, dicit, sibi in somno visum esse monitorem, is tamen *ater fuerit, an albus* (verba ipsius sunt) se non meminisse. Zwingliani quidem absolute pronuntiant, hunc suggestorem fuisse album, seu bonum Angelum, alij tamen meliore jure content fuisse nigrum, seu malum daemone. Id evidens est ex relatione ipsius Zwinglij, quòd ipsèmet dubitaverit; consequenter haerit dubius, an sua doctrina de Eucharistia sibi à bono vel malo genio inspirata sit. Si Zwinglius dubitavit, à quo Spiritu doctrinam suam acceperit, etiam Zwinglianos, qui eam à Zwinglio hauserunt, dubitare necesse est, & consequenter an illorum verborum, *est enim Phasè (hoc est transiens) Domini.* Exod. 12. v. 11. interpretatio sit legitima, ex quibus Zwinglius probat

dat suggerente illo Spiritu, in verbis consecrationis Eucharistiae, *hoc est Corpus meum*, tō est sumi pro significat, sicut in allegato textu, *est enim panis Domini*, tō est sumitur pro significat. Quomodo igitur Zwingliani poterunt infallibiliter certos se dicere de genuino Scripturæ sensu circa Eucharistiam, ferè præcipuum suum dogma, in quo ab alijs dissentiant?

43. Ob. 1. Scriptura S. dicitur Lux, Lumen, Lucerna. v. g. Psal. 118. *lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen semitis meis*: ergo est clara & dilucida. R. D. A. Scriptura ritè declarata & intellecta est lucerna, lumen &c. C. A. antequam ritè declararetur & intelligatur. N. A. & C. Est igitur quidem lux, quæ illuminat, non tamen nisi ponatur in candelabro Ecclesiae, eam legitima auctoritate declarantis: id quod ipse David ps. cit. v. 130. insinuavit dicens: *declaratio sermonum tuorum illuminat, & intellectum dat parvulis*. Res ferè se habet eodem modo, quo Logica dici potest obscura & clara: obscura est, antequam illius Regula à perito magistro declarentur, & capiantur à discipulo: clara autem, ita ut recte appelletur fax aliarum scientiarum, postquam ritè explicata & intellecta est. Sic Scriptura ritè declarata & intellecta illuminat, docet, & dirigit optimè nos & nostras actiones, quamvis, antequam declaretur, in multis obscura sit.

44. Vergebis. S. Paulus 2. Cor. 4. ait: *quod si etiam opertum est Evangelium; in ijs, qui pereunt, est opertum: in quibus DEUS huius sæculi excæcavit*

mentes infidelium &c. Ergo Scriptura non omnibus, sed solum reprobis & infidelibus obscura est. 2. Scriptura in Veteri Testamento erat quidem liber signatus, in Novo autem est liber apertus, quia *Agnus occisus aperuit librum*. Apoc. 5. ergo post Adventum Messiae Scriptura est aperta & clara. R. ad 1. C. textum. N. C. ratio negandi est 1. quia Paulus non loquitur determinatè de Evangelio scripto, sed potius de *predicatio* ore tenus; subiungit enim: *non enim nosmetipsos predicavimus, sed Jesum Christum*: cur igitur ad Evangelium scriptum, imò ad totam Scripturam, detorquent Adversarij verba Pauli? 2. quia Paulus ibi non loquitur de omnibus Mysterijs necessariò credendis, sed solum de Christo & Passione ejus; præter quos articulos utique etiam alij sunt necessarij ad salutem, uti de Spiritu S. de Eucharistia &c. in quibus Scripturam etiam Fidelibus & Prædestinatis obscuram esse factis monstravimus suprà. Adde, quòd Evangelium totum, & ab omnibus Evangelistis, tunc nondum fuerit conscriptum, quando Paulus hæc scripsit. 3. quia Paulus loquitur de ijs, qui malitiosè non audiunt Evangelium, ac proprijs peccatis & à diabolo excæcati aures suas & oculos ocludunt, ne videant veritatem, quales erant quidam ex ijs, quibus prædicabat Paulus: cæteris autem infidelibus, qui applicabant animum, non magis opertum erat Evangelium, quàm Fidelibus. Ratio autem à priori, quòd Scriptura sit in multis locis obscura, potest esse tura mysteriorum; quæ in Scripturis com-

Q. 3. pre-

prehenduntur, sublimitas, tum stylus & modus, quo proponuntur; cum multa occurrant verba ambigua, phrasæ Hebræis & Græcis propriæ, figuratæ orationes, nimirum tropi, allegoriæ, hyperbata &c. Ad 2. Scriptura in Novo Testamento ideo dicitur liber apertus, quia nunc aperta & impleta sunt mysteria ac figura Veteris Testamenti, non quòd omnis obscuritas sit adempta Scriptura, ut vel ex allegatis textibus, quibus Adversarij Scripturæ claritatem probare nituntur, satis etiam colligitur. Minimè enim clarum est, quid S. Joannes intelligat per librum signatum & apertum, & Paulus per Evangelium &c. An totum, an partem, an scriptum, vel verbo prædicatum, an solum Evangelium, vel etiam epistolas & alias Scripturæ partes &c.

45. Ob. 2. Si Scriptura esset obscura, videretur DEUS studiò voluisse decipere homines, cum talem modum loquendi adhiberet, quem sciebat ab eis non facile intelligi posse: sed hoc vel cogitare impium, & eloqui blasphemum est: ergo. R. 1. retorq. argum. in illis Scripturæ partibus, quas ipsimet Adversarij non negant obscuras esse & difficiles intellectu, uti sunt Prophetiæ, Psalmi, Apocalypsis &c. Item in Veteri Testamento, quod fuit solum Umbra respectu Novi; atque in parabolis Evangelicis, quarum explicatio & sensus non ubique est obvius. An DEUS & Christus in his voluerunt nos studiò decipere? R. 2. DEO & Christo utique fuit liberum nobis hoc vel alio modo, magis vel minus clarè, loqui in Scripturis; præsertim cum in ipsa Scriptura sufficien-

ter nobis indicaverit modum & viam ritè intelligendi Scripturam, jubendo nos audire Ecclesiam & Ecclesiæ Prælatos: *labia Sacerdotis custodiens scientiam, & legem ex ore ejus requirent.* Malach. 2. *qui vos audit, me audit.* Luc. 10. *qui Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus.* Mat. 18.

Dices. Nulla est ratio, cur Deus obscure potius quam clarè nobis loquatur in Scripturis: ergo. R. N. A. Præcipua ratio nobis esse debet ipsius adoranda voluntas & sanctissimum beneplacitum. Dein etiam sequentes non malè assignantur. 1. ut in Ecclesia servetur ordo inter Doctores & Discipulos, inter Presbyteros & Laicos, juxta illud Pauli: *nunquid omnes Doctores? nunquid omnes interpretantur?* Viderint Adversarij, an hoc Pauli monitum sequantur, cum apud ipsos quilibet caupo, sutor, & sartor, imò & muliercula garriant multa de Scripturis, & suam sententiam in controversijs fidei interponere non erubescant, arrogantes sibi protervè donum interpretandi, & suum sensum præferentes suis præconibus & integris Ministerijs. Quod quidem ipsis permittere debent Prædicantes, si suis principijs velint insistere, sed tamen simul cultrum præbent ad sese jugulandos. Quid enim opus est Doctoribus, Magistris, Pastoribus, Præconibus, Specialibus, Superintendentibus, & integro Ministerio, ut vocant, Ecclesiastico, si quilibet docere se ipsum, & interpretari Scripturas possit, nec suam mentem suis Pastoribus conformare teneatur? Quid tantis sumptibus aluntur tot Præcones cum appendicibus suis?

ARTI-